

Lieta C-644/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 26. novembris

Iesniedzējtiesa:

Sąd Okręgowy w Poznaniu (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 10. novembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

W.J.

Citi lietas dalībnieki:

L.J. un J.J., ko pārstāv likumiskā pārstāve A.P.

[oriģ. 1. lpp.] [..]

LĒMUMS

2020. gada 10. novembrī

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Gospodarczy Odwoławczy [Poznaņas apgabaltiesas 15. komercietu apelācijas palāta, Polija]

[..]

[..] [omissis: palātas sastāvs]

2020. gada 10. novembrī

slēgtā sēdē Poznaņā

izskatījusi lietu sakarā ar nepilngadīgo L.J. un J.J., ko pārstāv likumiskā pārstāve A.P., prasību

pret W.J.

par uzturlīdzekļiem,

pamatojoties uz atbildētāja iesniegto apelācijas sūdzību

par *Sąd Rejonowy w Pile* [Pilas rajona tiesas]

2019. gada 11. aprīļa spriedumu,

[..]

nolēma:

1) uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā tika apstiprināts ar Padomes 2009. gada 30. novembra Lēmumu 2009/941/EK (OV 2009, L 331, 17. lpp.), 3. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kreditors, kurš ir bērns, var iegūt jaunu pastāvīgo dzīvesvietu tajā valstī, kurā viņš tika nelikumīgi aizturēts, ja tiesa ir izdevusi rīkojumu par kreditora atpakaļatdošanu uz valsti, kurā viņam bija pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizturēšanas?”;

2) apturēt tiesvedību.

[..] [omissis: palātas sastāvs]

[orig. 2. lpp.] Pamatojums

I. Tiesvedības priekšmets

- 1 2018. gada 7. novembrī *Sąd Rejonowy w Pile* nepilngadīgie prasītāji L.J. un J.J., kuri uzturējās pilsētā K. Polijā, ko pārstāv māte A.P., pret tēvu W. J., kurš uzturējās pilsētā H. Lielbritānijā, cēla prasību par uzturlīdzekļiem 1 200 PLN apmērā mēnesī. 2019. gada 11. februāra procesuālajā vēstulē atbildētājs iesniedza aizstāvības rakstu, kurā viņš iesaistījās tiesvedībā un nenorādīja uz valsts jurisdikcijas neesamību.
- 2 *Sąd Rejonowy w Pile* 2019. gada 11. aprīļa spriedumā [..] [omissis: lietas numurs] piesprieda atbildētājam samaksāt katram prasītājam uzturlīdzekļus 1000 PLN apmērā, kopumā 2000 PLN mēnesī, sākot no 2018. gada 7. novembra, un pārējā daļā prasību noraidīja, kā arī lēma par tiesāšanās izdevumiem. Spriedumā pusēm saistošajām uzturēšanas saistībām tika piemēroti Polijas 1964. gada 25. februāra *ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy* [Likuma par ģimenes un aizbildnības kodeksu] (2020. gada *Dz. U.*, 1359. pozīcija) noteikumi.
- 3 Atbildētājs iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, kurā viņš norādīja uz kļūdu faktu vērtējumā, proti, uz to, ka netika ņemts vērā fakts, ka tiesa piesprieda prasītāju mātei izdot bērnus tēvam līdz 2019. gada 26. jūnijam, kas pierādot, ka

uzturlīdzekļu saistību piemērošana atbildētājam ir nepamatota. Atbildētāja apelācijas sūdzību šajā lietā izskata *Sqd Okręgowy w Poznaniu* [Poznaņas apgabaltiesa].

II. Faktiskie apstākļi

- 4 Prasītāja ir dzimusi 2015. gada 10. jūnijā, bet prasītājs ir dzimis 2017. gada 29. maijā. Prasītāji ir dzimuši Lielbritānijā un tiem ir Polijas un Lielbritānijas pilsonība. Prasītāji ir dzimuši Polijas pilsoņu A.P. un W.J. neregistrētās pārtnerattiecībās. Prasītāju vecāki iepazinās 2012. gadā Lielbritānijā, kur viņi uzturējās un strādāja profesionāli.
- 5 2017. gada 25. oktobrī prasītāja kopā ar savu māti ieradās Polijā uz laiku līdz 2017. gada 7. oktobrim. Ierašanās iemesls bija mātes personas apliecības derīguma termiņa beigas. Šīs uzturēšanās laikā prasītāju māte informēja atbildētāju, ka viņai ir nodoms ilgāk uzturēties Polijā, kam atbildētājs piekrita. 2017. gada 7. oktobrī A.P. atgriezās Lielbritānijā, no kurienes viņa atkārtoti izbrauca 2017. gada 8. oktobrī [oriģ. 3. lpp.], līdz ņemot prasītāju. Dažas dienas vēlāk atbildētājs tika informēts, ka māte kopā ar prasītājiem vēlas pastāvīgi dzīvot Polijā. Atbildētājs tam nepiekrita.
- 6 Atbildētājs, pamatojoties uz 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par bērna starptautiskas nolaupšanas civiltiesiskajiem aspektiem (1998. gada *Dz.U.*, Nr. 108, 528. pozīcija, turpmāk – “1980. gada Hāgas konvencija”), iesniedza Lielbritānijas centrālajā iestādē pieteikumu par prasītāju atpakaļatdošanu uz Lielbritāniju. 2018. gada 3. janvārī pieteikums tika nosūtīts *Sqd Rejonowy w P.* [P. rajona tiesai], kura 2018. gada 26. februāra lēmumā [...] [omissis: lietas numurs] [...] atteicās izdot rīkojumu par prasītāju atpakaļatdošanu. Pēc atbildētāja apelācijas sūdzības *Sqd Okręgowy w P.* ar 2019. gada 24. maija lēmumu [...] [omissis: lietas numurs] [...] mainīja apstrīdēto lēmumu un uzdeva mātei atdot atbildētājam nepilngadīgos prasītājus līdz 2019. gada 26. jūnijam. Šis lēmums tika izdots, pamatojoties uz to, ka prasītāji tika nelikumīgi aizturēti Polijā un tieši pirms šīs aizturēšanas viņu pastāvīgā dzīvesvieta bija Lielbritānijā, turklāt nepastāvēja nopietns risks, ka prasītāju atpakaļatdošana sagādātu viņiem fizisku vai psiholoģisku kaitējumu, vai citādi radītu neciešamu situāciju 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē.
- 7 *Sqd Okręgowy w P.* 2019. gada 24. maija lēmums ir galīgs. Šī lēmuma izpilde nozīmētu prasītāju atgriešanos Lielbritānijā, jo atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta joprojām ir šajā valstī.
- 8 2019. gada 11. aprīlī prasītāji kopā ar māti uzturējās pilsētā K., mājoklī, kas pieder mātes vecākiem. Papildus vecākiem šajā mājoklī dzīvoja arī mātes brālis, kā arī mātes mirušās māsas nepilngadīgā meita. Prasītāja tolaik apmeklēja bērnu dārzu. Prasītājs palika mātes aizgādībā. Saistībā ar imūndeficītu viņš atradās pastāvīgā medicīnas iestāžu aprūpē pilsētās W. un P., kur viņš periodiski tika hospitalizēts.

Polijā māte saņēma sociālās palīdzības pabalstus saistībā ar prasītāju aizgādības nodrošināšanu.

- 9 Māte neatdeva prasītājus noteiktajā termiņā līdz 2019. gada 26. jūnijam. Atbildētājs iesniedza pieteikumu par lēmuma par prasītāju atdošanu piespiedu izpildi. *Sąd Rejonowy w P.* ar 2019. gada 28. oktobra lēmumu [...] [*omissis*: lietas numurs] [...] pieprasīja probācijas amatpersonai piespiedu kārtā atņemt prasītājus mātei. Lēmums netika izpildīts, tā kā māte paslēpās [**oriģ. 4. lpp.**] ar prasītājiem. Tāpēc policijai tika izdots rīkojums atrast prasītājus. Šī meklēšana līdz šim nav bijusi veiksmīga.

III. Eiropas Savienības tiesības

- 10 Padomes Regulas Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV 2009, L 7, 1. lpp., turpmāk – “[Regula Nr. 4/2009]”) 15. pantā ir noteikts, ka uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokolu par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (turpmāk – “Hāgas protokols”) dalībvalstīs, kurām attiecīgais instruments ir saistošs.
- 11 Eiropas Kopienas vārdā šis protokols tika apstiprināts ar Padomes 2009. gada 30. novembra Lēmumu 2009/941/EK (OV 2009, L 331, 17. lpp.). Šī protokola 1. pantā ir noteikts, ka ar to nosaka piemērojamos tiesību aktus uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām, tostarp uzturēšanas saistībām attiecībā pret bērnu neatkarīgi no vecāku ģimenes stāvokļa. Hāgas protokola 2. pantā ir noteikts, ka tā noteikumus piemēro pat tad, ja piemērojamie tiesību akti ir tādas valsts tiesību akti, kas nav līgumslēdzēja valsts. Savukārt Hāgas protokola 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka uzturēšanas saistības reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, ja vien šajā protokolā nav noteikts citādi. Protokola 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, ja kreditors maina pastāvīgo dzīvesvietu, no dzīvesvietas maiņas brīža piemēro jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktus.

IV. Polijas tiesības

- 12 Saskaņā ar 2011. gada 4. februāra *ustawa – Prawo prywatne międzynarodowe* [Likuma par starptautiskajām privāttiesībām] (2015. gada *Dz. U.*, 1792. pozīcija) 63. pantu uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Regulu Nr. 4/2009.

V. Eiropas Savienības tiesību aktu interpretācijas nepieciešamība

- 13 Hāgas protokola 3. panta 1. punkta noteikumi sasaista uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus ar kreditora pastāvīgo dzīvesvietu. Turklāt Hāgas

protokola **[oriģ. 5. lpp.]** 3. panta 2. punktā tika pieņemts uzturlīdzekļiem piemērojamo aktu mainīguma princips. Saskaņā ar šo tiesību normu uzturlīdzekļu saistībām piemērojamie tiesību akti ir kreditora konkrētā brīža pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti no dzīvesvietas maiņas brīža.

- 14 Jēdzienam “pastāvīgā dzīvesvieta” ir vispārējs raksturs, un to izmanto arī citos Eiropas un starptautiskajos tiesību aktos. Šis jēdziens ir viens no jurisdikcijas piesaistes kritērijiem uzturēšanas saistību lietās (Regulas Nr. 4/2009 3. pants) un lietās par vecāku atbildību (Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, turpmāk – “Regula Nr. 2201/2003”, 8. pants). 1980. gada Hāgas konvencijas un Regulas Nr. 2201/2003 noteikumos ar jēdzienu “pastāvīgā dzīvesvieta” ir aptverta arī nelikumīgi nolaupīta vai aizturēta bērna tiesiskā situācija. Šie apsvērumi liecina par labu šī jēdziena vienveidīgai interpretācijai visos Eiropas un starptautisko tiesību regulējumos.
- 15 Aplūkojamā lietā uzturlīdzekļu kreditori ir nepilngadīgas personas. Eiropas Savienības Tiesa vairākkārt ir precizējusi nepilngadīgu bērnu pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu. Judikatūrā par šo jautājumu ir norādīts, ka pastāvīgā dzīvesvieta ir vietā, ko raksturo bērna zināma integrācija sociālajā un ģimenes vidē, par ko jo īpaši liecina stabilitāte, regularitāte, apstākļi, kādos bērns uzturas, uzturēšanās iemesli, kā arī iemesli, kāpēc ģimene ir pārcēlusies uz konkrēto dalībvalsti, bērna pilsonība, skolas atrašanās vieta un mācīšanās apstākļi, valodu pārzināšana, kā arī bērna ģimenes un sociālās saiknes šajā dalībvalstī (spriedumi, 2009. gada 2. aprīlis, C-523/17, un 2010. gada 22. decembris, C-497/10). Tādējādi bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir jāattiecinā uz vietu, kur faktiski atrodas viņa dzīves centrs (spriedums, 2018. gada 28. jūnijs, C-512/17).
- 16 Ņemot vērā izklāstīto judikatūru, pastāvīgās dzīvesvietas jēdziens būtībā ir fakta jautājums (spriedumi: 2017. gada 8. jūnijs, C-111/17, 51. punkts, un 2018. gada 10. aprīlis, C-85/18, 49. punkts). Tādējādi pastāvīgās dzīvesvietas maiņa, kas saskaņā ar Hāgas protokola 3. panta 2. punktu pamato šīs uzturēšanās valsts tiesību piemērošanu uzturēšanas saistībām, var notikt faktisku apstākļu **[oriģ. 6. lpp.]** maiņas rezultātā tādā veidā, kas norāda uz to, ka kreditora uzturēšanās jaunajā valstī ir sasniegusi pastāvīgās dzīvesvietas stabilitātes pakāpi. Šajā kontekstā rodas jautājums, vai šāda dzīves situācijas stabilizēšana var notikt arī tad, kad kreditors, kurš ir bērns, ir nelikumīgi aizturēts jaunajā valstī un vecāks, kurš ir aizturējis bērnu, atsakās izpildīt tiesas spriedumu, ar ko nosaka bērna atpakaļatdošanu uz valsti, kurā bērnam bija pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgas aizturēšanas.
- 17 Šīs šaubas var atrisināt, ņemot vērā, ka pastāvīgās dzīvesvietas noteikšana ir tikai fakta jautājums. No šī skatpunkta raugoties, apstāklim, ka bērns ir ticis nelikumīgi aizturēts, nebūtu jāietekmē viņa iespēja iegūt jaunu pastāvīgo dzīvesvietu aizturēšanas valstī. Tas ir atkarīgs tikai no vērtējuma par to, vai bērna dzīves centrs patiešām ir ticis pārcelts uz šo valsti. Tādējādi nav izslēgts, ka arī

nelikumīgas nolaupīšanas rezultātā valsts, uz kuru bērns tika aizvests, kļūs par bērna pastāvīgo dzīvesvietu (Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2010. gada 1. jūlijs, C-211/10, 41. un 44. punkts). Līdzīgu nostāju var atrast arī atsevišķu valstu tiesu judikatūrā (skat. Austrijas Augstākās tiesas 2013. gada 27. jūnija spriedumu, 1Ob 91/13h, un Polijas *Sąd Najwyższy* [Augstākās tiesas] 2017. gada 31. augusta spriedumu, V CSK 303/17). Šāda iespēja izriet arī no Regulas Nr. 2201/2003 10. panta, kurā ir skaidri norādīts, ka, ja bērns ir nelikumīgi nolaupīts vai aizturēts, cita dalībvalsts var kļūt par bērna pastāvīgo dzīvesvietu.

- 18 Tomēr Eiropas Savienības Tiesas judikatūra var pamatot arī atšķirīgu risinājumu šai problēmai. Ņemot vērā šo judikatūru, nosakot bērna pastāvīgo dzīvesvietu, nozīme ir arī tiesu spriedumiem, ar kuriem tiek noteikts, kurā dalībvalstī bērnam ir jāuzturas. Tādējādi tika pieņemts, ka, izvērtējot pastāvīgo dzīvesvietu aizturēšanas valstī, nekādā gadījumā nevar tikt ņemts vērā laiks, kas ir pagājis no nolēmuma, ar kuru bērna dzīvesvieta ir noteikta izcelsmes dalībvalstī (spriedums, 2014. gada 9. oktobris, C-376/14, 56. punkts). Līdzīgi var tikt saprasta arī nostāja, saskaņā ar kuru situācijā, kad bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir bijusi kādā dalībvalstī, viens no tā vecākiem nelegāli ir aizvedis uz citu dalībvalsti, šīs citas dalībvalsts tiesām **[orig. 7. lpp.]** nav piekritības arī lemt par prasību par uzturlīdzekļu noteikšanu attiecībā uz šo bērnu, ja nav nekādu ziņu, ka otrs no vecākiem būtu piekritis bērna aizvešanai vai nebūtu iesniedzis pieteikumu par bērna atgriešanos (rīkojums, 2018. gada 10. aprīlis, C-85/18, 57. punkts). Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punktā ir paredzēts, ka arī šādā lietā jurisdikcijai būtu jābūt kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesām.
- 19 Regula Nr. 4/2009 un Hāgas protokols reglamentē jurisdikciju un piemērojamās tiesību aktus tikai uzturēšanas saistību lietās. Šajos abos tiesību aktos, atšķirībā no Regulas Nr. 2201/2003, nav ietverti atsevišķi noteikumi par pastāvīgās dzīvesvietas saikni ar tiesu jurisdikciju gadījumos, kad kreditors ir bērns un viņš tika nelikumīgi aizturēts citā dalībvalstī. Tas var pamatot secinājumu, ka saskaņā ar Hāgas protokola 3. panta 2. punktu aizturēšanas nelikumīgums nekādi neietekmē bērna pastāvīgās dzīvesvietas iegūšanu aizturēšanas valstī, līdz ar to šīs izmaiņas rezultātā šīs valsts kā jaunās pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti var kļūt par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem no šīs izmaiņas brīža. Nosakot uzturēšanas saistībām piemērojamās tiesību aktus, nav paredzēts nekāds tiešs vai netiešs pamats, kas ļautu ignorēt sekas, kādas rada faktiskā stāvokļa maiņa attiecībā uz bērna pastāvīgo dzīvesvietu situācijā, kad šīs izmaiņas iemesls ir bērna nelikumīga aizturēšana. To var novērtēt citādi tikai tad, ja pastāvīgā dzīvesvieta ir tiesas jurisdikcijas piesaistes kritērijs lietā par uzturēšanas saistībām. Saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 9. panta d) punktu šādā lietā jurisdikcija tāpat ir tiesai, kurai ir jurisdikcija tiesvedībā attiecībā uz vecāku atbildību, ja jautājums par uzturēšanas saistībām ir saistīts ar šādu tiesvedību. Tas paver iespēju šajā ziņā pakārtoti piemērot Regulas Nr. 2201/2003 10. pantu, ar kuru tiek nodrošināta tās valsts tiesu jurisdikcijas saglabāšana, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgas nolaupīšanas vai aizturēšanas (šajā nozīmē skat. Eiropas Savienības Tiesas spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, C-85/18, 55. punkts). Tomēr šādas analogijas izmantošana nav iespējama, ja pastāvīgās dzīvesvietas

noteikšanas mērķis ir nevis noteikt Regulas Nr. 4/2009 3. pantā paredzēto tiesas jurisdikciju, bet tikai noteikt uzturēšanas **[oriģ. 8. lpp.]** saistībām piemērojamus tiesību aktus atbilstīgi Hāgas protokola 3. pantam.

- 20 Interpretējot pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu, tomēr ir jāņem vērā arī mērķi, kuru dēļ tika pieņemta 1980. gada Hāgas konvencija. Ņemot vērā tās preambulu, šīs konvencijas mērķis ir starptautiski aizsargāt bērnu no nelabvēlīgās ietekmes, ko radījusi viņu nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un izstrādāt rīcību, kas nodrošinātu ātru atgriešanos viņu pastāvīgās dzīvesvietas valstī. Šo apstiprina 1980. gada Hāgas konvencijas 1. panta a) punkts, kurā ir paredzēts, ka tās mērķis ir nodrošināt bērnu, kuri nelikumīgi aizvesti uz vai aizturēti kādā no līgumslēdzējām pusēm, ātru atgriešanos. Šajā ziņā pieņemto risinājumu mērķis ir nodrošināt un saglabāt bērna integrāciju ģimenes un sociālajā vidē, kurā viņš atradās tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas. Šis mērķis ir aizsargājams arī Eiropas tiesību sfērā. Tas ir norādīts Regulas Nr. 2201/2003 17. apsvērumā, kurā ir noteikts, ka, ja bērns ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts, nekavējoties jāpanāk bērna atpakaļatdošana.
- 21 Ņemot vērā Hāgas 1980. gada konvencijas mērķi, var uzskatīt, ka faktiskam stāvoklim, ko ir radījusi nelikumīga aizturēšana un pēc tam tāda tiesas nolēmuma neizpildīšana, ar ko noteikta bērna atpakaļatdošana, nebūtu jārada jauna pastāvīgā dzīvesvieta aizturēšanas valstī un līdz ar to jāmaina uzturēšanas saistībām piemērojamie tiesību akti, pamatojoties uz Hāgas protokola 3. panta 2. punktu. Tas apdraudētu Hāgas 1980. gada konvencijas mērķi ātri reaģēt uz prettiesisku iejaukšanos bērna dzīves situācijā, kurai būtu jānovērš saiknes pārtraukšana ar bērna pastāvīgo dzīvesvietu un attiecību nodibināšana aizturēšanas valstī. Savukārt piemērojamo tiesību aktu maiņa, iegūstot jaunu pastāvīgo dzīvesvietu aizturēšanas valstī situācijā, kad netika izpildīts nolēmums, ar kuru piespriež bērna atpakaļatdošanu, nebūtu nekas cits kā bērna integrācijas šīs valsts vidē un juridiskajā telpā apstiprinājums, kas savukārt netieši atļautu nelikumīgu stāvokli, proti, bērna neatgriešanos izcelsmes valstī. Lai nepieļautu šādas sekas, var pieņemt, ka tas, ka tiesa izdod rīkojumu par bērna atpakaļatdošanu, ir faktiska stāvokļa elements, kas liecina, ka bērna uzturēšanās aizturēšanas valstī ir tikai īslaicīga un tādējādi, saistībā ar pagaidu **[oriģ. 9. lpp.]** raksturu, tā nevar tikt uzskatīta par pastāvīgo dzīvesvietu. Tas pamatotu secinājumu, ka, ja tiesa izdotu rīkojumu par bērna atpakaļatdošanu uz valsti, kurā viņam bija pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgas aizturēšanas, bērna uzturēšanās aizturēšanas valstī nemaina uzturēšanas saistībām piemērojamus tiesību aktus saskaņā ar Hāgas protokola 3. panta 2. punktu.

IV. Interpretācijas nepieciešamība nolēmuma pieņemšanai

- 22 Izskatāmajā lietā Polijas tiesām ir jurisdikcija saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 5. pantu. Atbildētājs iesaistījās tiesvedībā, iesniedzot aizstāvības rakstu, kurā viņš neizvirzīja pamatu par jurisdikcijas neesamību.

- 23 Lai izskatītu lietu, ir jānosaka pusēm saistošie, uzturēšanas saistībām piemērojamie tiesību akti. *Sąd Rejonowy w Pile* 2019. gada 11. aprīļa spriedumā šajā ziņā piemēroja Polijas tiesību aktus. Šo tiesību piemērošana ir iespējama tikai tad, ja prasītāji, neraugoties uz nelikumīgu aizturēšanu un tāda nolēmuma izdošanu, ar ko piespriesta viņu atgriešanās Lielbritānijā, ir ieguvuši pastāvīgo dzīvesvietu Polijā saistībā ar viņu integrāciju vietējā sociālajā un ģimenes vidē pēc ierašanās 2017. gadā, kas pamato piemērojamo tiesību aktu noteikšanu atbilstīgi Hāgas protokola 3. panta 2. punktam.
- 24 Savukārt pamatlietā nav iespējams noteikt, ka Polijas tiesību akti ir piemērojamie tiesību akti, pamatojoties uz Hāgas protokola 4. pantā paredzētajiem īpašajiem piesaistes kritērijiem. Tam būtu jāpieņem, ka prasītāju pastāvīgā dzīvesvieta joprojām atrodas Lielbritānijā. Šādā situācijā lietā nav pamatu, lai konstatētu, ka prasītāji nevar iegūt uzturēšanās atļaujas no atbildētāja saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem. Līdz ar to šajā tiesvedības stadijā nav iespējams atbilstīgi Hāgas protokola 4. panta 2. punktam piemērot Polijas tiesību aktus kā tās tiesas vietas tiesību aktus, kas izskata lietu, kā arī kā lietas dalībnieku kopējās pilsonības tiesību aktus atbilstīgi Hāgas protokola 4. panta 4. punktam. Tāpat lietā nav iestājies Hāgas protokola 4. panta 3. punktā paredzētais gadījums, kad kreditors ir iesniedzis prasību tās valsts kompetentajā iestādē, kura ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta. Atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta ir Lielbritānijā, kas arī izslēdz Polijas tiesību aktu kā tiesas, kura izskata lietu, valsts tiesību aktu piemērojamību.

[oriģ. 10. lpp.]

- 25 Polijas tiesību aktu piemērošanu nepamato arī lietas dalībnieku izvēle. Šāda iespēja ir paredzēta Hāgas protokola 7. pantā. Tomēr nav pamata, lai konstatētu, ka lietas dalībnieki pirms tiesvedības uzsākšanas būtu izvēlējušies Polijas tiesību aktus kā piemērojamos tiesību aktus Hāgas protokola 7. panta 2. punktā noteiktajā kārtībā. Līdz ar to *Sąd Okręgowy* [apgabaltiesa] pēc savas iniciatīvas veica pasākumus, lai noteiktu, vai lietas dalībnieki tikai šīs tiesvedības vajadzībām piekrīt, ka Polijas tiesību akti ir piemērojami lietas dalībniekiem saistošajām uzturēšanas saistībām. Tas ļautu atzīt Polijas tiesību aktus par piemērojamiem atbilstīgi Hāgas protokola 7. panta 1. punktam, tā kā tiesvedība starp pusēm ir uzsākta Polijas tiesā. Prasītāju 2020. gada 25. augusta procesuālajam rakstam tika pievienots viņu mātes paziņojums par Polijas tiesību aktu izvēli par strīdam piemērojamajiem tiesību aktiem šīs tiesvedības vajadzībām. Savukārt uz attiecīgo lūgumu šajā jautājumā, kurš divreiz tika nosūtīts atbildētājam, nav tikusi saņemta atbilde. Šādos apstākļos bija jāuzskata, ka atbildētājs par piemērojamajiem tiesību aktiem nav skaidri izvēlējis tās valsts tiesību aktus, kurā tika uzsākta tiesvedība par uzturēšanas saistībām. Savukārt par tiesību aktu izvēli nevarēja uzskatīt paziņojumu par daļēju prasības atzīšanu, kuru atbildētājs iesniedza aizstāvības rakstā. Hāgas protokola 7. panta 1. punkta noteikumi prasa, lai tiesību akti tiktu izvēlēti nepārprotami, tādējādi šo tiesību aktu noteikšana nevar būt netieša, atzīstot prasību. Turklāt apelācijas sūdzībā atbildētājs efektīvi atsauca paziņojumu par prasības atzīšanu.

- 26 Savukārt tad, ja tiktu pieņemts, ka bērns, ja viņš tiktu nelikumīgi aizturēts un tiesa izdotu rīkojumu par tā atpakaļatdošanu uz izcelsmes valsti, nevar iegūt jaunu pastāvīgo dzīvesvietu aizturēšanas valstī, atbilstīgi Hāgas protokola 3. panta 1. punktam attiecīgajām uzturēšanas saistībām piemērojamie tiesību akti būtu Lielbritānijas tiesību akti – kā tās valsts tiesību akti, kurā var būt saglabājusies prasītāju pastāvīgā dzīvesvieta. Šādā situācijā rodas nepieciešamība atbilstoši Polijas procesuālo tiesību aktiem iejaukties spriedumā, ko atbildētājs ir apstrīdējis, jo šajā spriedumā lietas dalībniekiem saistošajām uzturēšanas saistībām tika piemēroti Polijas tiesību akti.

[..]

DARBA VERSIJA